

84.12.00-P00-1-16

66. Valg til Seniorrådet i 2017

Beslutningstema

Der skal tages endelig stilling til om Seniorrådsvalget skal afholdes ved fremmøde valg eller brevstemmevalg i 2017.

Økonomi

Der er ikke afsat penge i budgettet til afholdelse af valg til seniorrådet. Pengene tages fra budgettet til Kommunal- og Regionsrådsvalget 2017.

Historik

Seniorrådet har tidligere henvendt sig med ønsket om afholdelse af fremmødevalg.

23.05.2016 (bilag)

Seniorrådet skriver til Byrådet med ønske om at der afholdes fremmødevalg i 2017

18.09.2016 (bilag)

Seniorrådet henvender sig til Borgmesteren med henblik på et møde

30.10.2016 (bilag)

Seniorrådet henvender sig til Byrådet, hvor der anmodes om, at der nedsættes et ad hoc udvalg for at belyse de forskellige forhold ved et fremmødevalg

Sagsfremstilling

Seniorrådet har ved mail fra den 7. marts 2017 skrevet til Borgmesteren og Udvalget for Koordination og Økonomi.

Seniorrådet beder Udvalget om igen, at drøfte muligheden for afholdelse af fremmødevalg i november 2017, på samme dag som Kommunal- og Regionsrådsvalget afholdes.

Begrundelsen for dette er, at Seniorrådet har rådført sig med Skanderborg Kommune og har modtaget en oversigt over deres faktiske udgifter og procedure ved fremmødevalg.

Seniorrådet gør samtidig opmærksom på, at ca. 25% af borgerne i Hedensted kommune er stemmeberettigede til Seniorrådsvalget, så i respekt for denne borgergruppe ønskes igen at anmode om at der bliver afholdt et fremmøde valg.

På baggrund af ovenstående henvendelse, har sekretariatet i Politik & Udvikling udarbejdet en mini drejebog, hvor forløbet af et fremmødevalg er beskrevet. Hvis man vælger et fremmødevalg og følger reglerne der gælder for valg til Kommunalbestyrelsen, skal de beskrevne opgaver udføres. Der er udarbejdet et overslag på de udgifter der vurderes at ville være ved et fremmødevalg – opdelt i henholdsvis antal mandetimer, udgifter til nyanskaffelser samt eventuel udbetaling af diæter (se bilag).

Kommunikation

Seniorrådet får en tilbagemelding, når den endelige beslutning er taget af Udvalget for Politisk Koordination og Økonomi

Lovgrundlag

Retssikkerhedsloven

Administrationen indstiller,

at muligheden for fremmødevalg drøftes, og der tages endelig stilling til, om Seniorrådsvalget i 2017 skal afholdes ved fremmødevalg eller et brevstemmevalg

Beslutning

Brevstemmevalg fastholdes.

Fraværende: Hans Henrik Rolkskov og Bent Poulsen

Bilag

- [23.05.2016](#)
- [21.09.2016](#)
- [30.10.2016](#)
- [Mail fra Seniorrådet den 8.3.17 med valginstruks og økonomi fra Skanderborg kommune](#)
- [Minidrejebog ved fremmødevalg.pdf](#)
- [Seniorrådsvalg - omkostninger.pdf](#)

Seniorrådsvalg 2017

I det følgende er beskrevet overvejelser om, hvilke opgaver der vil være ved et fremmødevalg til Seniorrådet.

Valget mellem et fremmødevalg og et brevstemmevalg er i høj grad en politisk beslutning, da der både er økonomi og tilknytning af medarbejdernes ressourcer forbundet med de to typer af valg.

De to seneste valg i henholdsvis 2009 og 2013 har begge været afholdt som brevstemmevalg. Stemmeprocenten i 2009 var 57% og i 2013 var den 56,4%

Seniorrådet har et ønske om, at valget afholdes som fremmødevalg. Begrundelsen for dette er en forventning om en høj valgdeltagelse, men også i respekt for de mange stemmeberettigede til Seniorrådsvalget.

Seniorrådet foreslår, at valget afholdes samme dato hvor der afholdes Kommunal- og Regionsrådsvalg – tirsdag, den 21. november 2017.

Det er Politik & Udvikling der står for afholdelse af Seniorrådsvalg i samarbejde med Seniorrådet. Der vil være en del arbejde i administrationen. Nedenstående opgavebeskrivelse kan indikere omfanget.

Der skal nedsættes en valgbestyrelse til Seniorrådsvalget.

Pr. 1 april 2017 er der ca. 11.985 stemmeberettigede til Seniorrådsvalget.

Opstilling af kandidater

I forhold til opstillingen af kandidater skal der fokuseres på;

- At få klarlagt hvilke af de eksisterende Seniorrådsmedlemmer der ønsker at genopstille
- At få Seniorrådets medlemmer til at anbefale gode kandidater som er interesserede i at stille op. Seniorrådet har et stort netværk af engagerede borgere og har en finger på pulsen med hvem der vil være gode til opgaven
- Der afholdes informationsmøder om Seniorrådsvalget
- Der annonceres i de lokale aviser om muligheden for at stille op til Seniorrådsvalget

Deadline for opstilling af kandidater koordineres med Politik & Udvikling.

Information til interesserede kandidater

Der blev i 2013 afholdt 3 orienteringsmøder op til valget. Møderne blev afholdt i september måned på Nederbylund i Tørring, Bøgely i Hedensted og på Juelsminde Skole.

Formålet med informationsmøderne var at give interesserede kandidater mulighed for at høre mere om hvad arbejdet i Seniorrådet går ud på.

Punkter på informationsmøderne var:

- Gennemgang af lovstof, valgeregler, tidsplan mv.
- Orientering fra Seniorrådet om arbejdet
- Udlevering af kandidatlistor til interesserede

Mødedeltagerne fik mulighed for at diskutere, hvilke opgaver man fandt vigtige for det nye Seniorråd.

Der var udarbejdet en folder som beskrev punkterne der blev orienteret om.

Stemmeafgivning før valget

Det er vigtigt, at alle stemmeberettigede borgere i kommunen får mulighed for at stemme til Seniorrådsvalget. Det er derfor vigtigt at koordinere valget således, at de svage ældre i kommunen har mulighed for at stemme.

Denne indsats koordineres med Borgerservice. Der vil være mulighed for at brevstemme i eget hjem.

For at sprede kendskabet om muligheden for at brevstemme i eget hjem orienteres via:

- Annoncering i lokalaviserne
- Plejepersonalet i kommunen

Information fra Seniorrådet, til vælgerne

Seniorrådet bør overveje, hvordan de vil orientere om de opstillede kandidater. Der skal her gøres opmærksom på;

- Hvis Seniorrådet ønsker at føre valgkamp, er det ikke muligt at benytte den kommunale hjemmeside, da den skal være upolitisk.

- Hvis der afholdes fremmødevalg, udarbejdes der ikke en folder med beskrivelse af hver kandidat som der gøres til brevstemmevalg. Der udsendes i stedet et valgkort som til kommunalvalg, og ikke materiale om kandidaterne.

Design af stemmesedler

Politik & Udvikling skal sammen med Seniorrådet udarbejde stemmesedlen. Det undersøges om der lovmæssigt er nogle krav.

Det foreslås, at stemmesedlerne trykkes samme sted som stemmesedlerne til det kommunale valg.

Valglokaler

Seniorrådsvalget skal så vidt det er muligt afholdes i et særskilt lokale, så der ikke skabes forvirring i forhold til hvad der stemmes om hvor. Vigtigt med god skiltning. Booking af valglokaler koordineres med Politik & Udvikling i forbindelse med valg til Byråd og Regionsråd.

Personale på valgdagen

Hvis Seniorrådsvalget bliver afholdt som et fremmødevalg, skal der skaffes valgtilforordnede til at styre valgstederne. Det skal bemærkes, at de der bemander valgstedet til Byråds- og Regionsrådsvalget ikke må indgå ved afløsning af bemanningen på valgstedet for Seniorrådsvalget.

Det vurderes hvor mange valgtilforordnede der skal være pr. valgsted. Men det tilrådes, at der er mindst 2 valgtilforordnede samt 1-2 hjælpere fra administrationen. Det er nødvendigt med suppleanter, da forfald i et vist omfang ikke kan undgås.

Der er pt. 24 afstemningssteder i Hedensted Kommune.

Orienteringsmøde for valgstyrere og administrative hjælpere

Administrationen indkalder valgstyrere og administrative hjælpere til orienteringsmøde/undervisning i gennemførelse af valget på valgdagen.

Opgaver på valgstederne på valgdagen

Valgstederne åbner kl. 08.00 og der er inden da, nogle praktiske opgaver der skal løses. Mødetid er derfor kl. 07.00.

- Kontroloptælling af stemmesedler - registreres i stemmeseddelopgørelsen
- Brevstemmer gennemgås og registreres i stemmeseddelopgørelsen
- Opslag, vejledning og øvrigt valgmateriale skal hænges op i valglokalet

Valghandlingen åbnes for vælgerne kl. 08.00

Forinden den første stemmeseddel nedlægges i en stemmeurne, åbner stemmemodtageren denne og viser de tilstedeværende, at den er tom. Efterfølgende lukker og låser stemmemodtageren stemmeurnen og valghandlingen er i gang.

Modtagelse af valgkort

Vælgeren kommer med sit valgkort til seniorrådsvalget. Modtageren af valgkortet læser vælgerens valgnummer samt navn for den der fører valglisten.

Når vælgeren er registreret i valglisten samler modtageren af valgkortene disse i bundter af 50 stk. Det er vigtigt at holde regnskab med stemmesedlerne så stemmeseddelregnskabet stemmer ved valgets afslutning.

Har vælgeren ikke medbragt sit valgkort, udfærdiges et valgkort af valgstyrene. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om navn, bopæl og fødselsdato. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås ved fremvisning af f.eks. sundhedskort.

I øvrigt kan det bemærkes, at valgret udøves ved personligt fremmøde og der kan ikke stemmes ved fuldmagt.

Valgret kan alene udøves af vælgere, som er optaget på valglisten.

Dog kan man være ude for, at en nyligt tilflyttet vælger ikke er opført på valglisten. Efter kontakt med Borgerservice udfyldes et blankt valgkort – og der kan udleveres en stemmeseddel til vælgeren.

Føring af valglisten

Føreren af valglisten har til opgave – ud fra oplæsningen af valgnummer og navn fra vælgerens medbragte valgkort – at finde vælgerens navn på valglisten samt at afkrydse denne på listen forud for udlevering af en stemmeseddel.

Valglisteføreren skal være særlig opmærksom på, at der er overensstemmelse mellem valgkortet og valglistens oplysninger om nummer og navn.

Føreren af valglisten skal spørge vælgeren om fødselsdag, så der ikke er tvivl om vælgerens identitet.

Udlevering af stemmesedler

Når valgkortet er kontrolleret skal stemmesedlen udleveres. Den der udleverer stemmesedlen skal sikre sig at der kun udleveres 1 stemmeseddel.

Ombytning af stemmesedler

En vælger kan få ombyttet en stemmeseddel, hvis den er fejlagtigt afkrydset eller på anden måde er gjort ubrugelig. En ny stemmeseddel kan kun udleveres mod, at den tidligere udleverede stemmeseddel leveres tilbage.

Den tilbageleverede stemmeseddel skal markeres med OMBYTTET og holdes i et bundt for sig selv. Det er hensigtsmæssigt at have et bundt ubrugte stemmesedler som kun benyttes til ombytning. Dette for at holde styr på stemmeseddelregnskabet.

Anvisning af stemmerum

Efter udlevering af stemmesedlen skal vælgeren vises til stemmerummet. Det skal påses, at vælgeren går ind i et anvist stemmerum, hvor ingen anden må være til stede.

Modtagelse af stemmerne i stemmeurner

Når afstemningen har fundet sted skal vælgeren nedlægge stemmesedlen i en stemmeurne. Det fremgår tydeligt på stemmeurnen, at det er til Seniorrådsvalget.

En valgstyrelse skal påse, at

- stemmesedlen nedlægges i stemmeurnen
- stemmesedlen er sammenfoldet, således at det ikke kan ses af andre, hvem der er stemt på.

Vælgeren må ikke bekendtgøre, hvem man har stemt på.

Modtagelse af stemmer uden for afstemningsstedet

Handicappede og gangbesværede har mulighed for at afgive stemme umiddelbart uden for afstemningsstedets indgang. I disse tilfælde skal to valgstyrere ud til den pågældende vælger. Her skal medbringes en transportabel og aflåst stemmekasse. Det skal sikres, at vælgeren kan afgive sin stemme ugenert. Vælgeren skal nedlægge den sammenfoldede stemmeseddel i stemmekassen.

Valgagitation

Valgstyrerne skal påse, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation i stemmelokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Der må således ikke uddeles propagandamateriale eller ophænges valgplakater eller på anden måde udøves egentlig valgagitation i valglokalet eller umiddelbare adgangsveje hertil, f.eks. gange, trapper, skolegårde og lignende.

Afslutning af valget

Valghandlingen afsluttes kl. 20.00, når der ikke er flere vælgere i afstemningslokalet.

Afstemning og optælling af valget på valgaftenen

Når afstemningen er slut skal der laves en opgørelse af stemmesedlerne.

Sekretariatet udarbejder et skema til opgørelse af stemmesedlerne, hvor de ikke udleverede, ombyttede, brevstemmer mv. opføres og afstemmes.

Opgørelsen underskrives af den eller de, der har ført og optalt listen

Indpakning af materialer

Valgstyrerne skal umiddelbart efter afslutningen af valghandlingen og udfyldelse af stemmeseddelopgørelsen indpakke følgende særskilt i det medfølgende indpakningspapir:

- De ikke udleverede stemmesedler, med angivelse af antal og afstemningssted
- De ombyttede stemmesedler, med angivelse af antal og afstemningssted
- Brevstemmerne med yderkuverter og følgebrev – med angivelse af antal og afstemningssted
- De benyttede valgkort

De benyttede valglister samt stemmeseddelopgørelser og "afstemning af krydser i valglisterne" pakkes ikke ind men skal med til optællingsstedet.

Materialet transporteres til bestemmelsesstedet for optællingen og afleveres til en navngivet person, som kvitterer for modtagelsen.

Optælling

Det er hensigtsmæssigt, hvis stemmesedlerne optælles centralt et sted i kommunen. Det betyder, at stemmeurnerne ikke må åbnes på valgstedet men skal transporteres til det sted der vælges til stemmeoptælling.

En af valgstyrrerne på valgstederne afleverer personligt materialet snarest muligt efter det er opgjort jf. ovenstående.

Det er stemmeoptællere fra administrationen der opgør valget. Valgbestyrelsen og kandidaterne deltager ikke i optællingen, men må gerne være til stede i lokalet.

Stemmeurnerne åbnes og optællingen af stemmerne sker med en udpeget person fra administrationen.

Optællingen af stemmesedler og brevstemmer sker hvert valgsted for sig.

Undervejs i optællingen tager valgbestyrelsen stilling til stemmesedler, hvor der er tvivl om gyldigheden. Stillingtagen til stemmesedlernes gyldighed sker med udgangspunkt i de regler, som er fastsat i Økonomi- og Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 998 af 12. august 2013.

Resultatet af stemmeoptællingen opgøres og afstemmes af valgsekretariatet.

Det endelige valgresultat godkendes og bekendtgøres af valgbestyrelsen.

Der foretages ikke fintælling af valget dagen efter, hvorfor det valgresultat som bekendtgøres på valgaftenen er det endelige.

Forplejning til valgstyrrere og administrativt personale

Der er forplejning hele dagen til valgstyrrerne og de administrative medhjælpere.

Diæter

Der er ikke en klar lovhjemmel til at udbetale diæter til de valg-tilforordnede, hvis seniorrådsvalg foregår ved fremmøde.

Hvis der skal udbetales diæter, er det i så fald noget, som byrådet skal beslutte.

Økonomi

Det er vanskeligt at anslå de faktiske udgifter til et fremmøde valg. Det vurderes at det bliver en del dyrere end brevstemmevalg. Udover udgifter til de materielle indkøb (eksempelvis, brevstemmer, valgkort, stemmebokse, valgurner) og eventuel udbetaling af diæter på valgdagen, er der mange timers forberedende arbejde for administrationen som vil involvere en del personer. På selve valgaften vil der ligeledes være behov for administrative hjælpere. Der er udarbejdet et overslag på de udgifter vi vurderer vil være ved et fremmødevalg – opdelt i henholdsvis antal mandetimer, udgifter til nyanskaffelser samt eventuel udbetaling af diæter

Det anslås, at udgifterne til et brevstemmevalg vil være næsten den samme som i 2013, på ca. 255.000 kr. Her er de administrative arbejdstimer ikke medregnet – men det vurderes, at det i alt er arbejde for 1 person i en uge.

Det skal bemærkes at de tal som er oplyst fra Seniorrådet i Skanderborg ikke er fuldt dækkende for de faktiske udgifter. Sekretariatet i Politik & Udvikling har kontaktet den medarbejder i Skanderborg Kommune som var ansvarlig for Seniorrådsvalget i 2013. Han oplyser, at der mangler flere udgifter i opgørelsen, herunder bl.a. trykning af stemmesedler og lokaleleje. Ligeledes oplyses det, at der er brugt mange administrative timer forud for valget som ikke er medregnet i det fremsendte fra Seniorrådet i Skanderborg.

Bud på en opgave-/huskeliste i sekretariatet i forbindelse med afholdelse af fremmødevalg: (i tilfældig rækkefølge)

- Udarbejdelse af tidsplan
- Valg af valgbestyrelse
- Opstilling af kandidater – orienteringsmøder, planlægning af disse
- Pressemøde omkring de opstillede kandidater
- Udarbejdelse af materiale til orienteringsmøder
- Annoncering i ugeaviser og kommunens hjemmeside
- Udarbejdelse af stemmeseddel
- Samarbejde med trykkeri
- Forsendelse af valgkort – planlægning med KMD
- Koordinering af valglokaler med sekretariatet for Byråds- og Regionsrådsvalg
- Fortæring på valgdagen – bestilling og koordinering
- Valgstyrere, registrering – herunder skrive ud om tid og sted for fremmøde
- Informationsmøde/undervisning af valgstyrere
- Administrativ hjælp - informationsmøde
- Indkøb af materialer til valget – herunder evt. stemmeurner og stemmebokse
- Trykning af opslag og øvrigt materialer til valglokalet
- Håndtering af brevstemmer, herunder muligheden for at brevstemme i eget hjem
- Efter fristens udløb skal de indkomne brevstemmer fordeles til afstemningsområderne og streges i valglisten
- Op til valget skal valglisten ajrørføres med fraflyttede og evt. døde
- Pakning af materialer til afstemningsstederne
- Udlivering af stemmesedler pr. afstemningssted

- Planlægning af optælling af valget på valgdagen
- Godkendelse af valget i valgbestyrelsen
- Udbetaling af diæter
- Pressemeddelelser
- Hjemmeside opdateres
- Evaluering af valget
- Afslutningsproces – arkivering af diverse materialer
- Regnskab over udgifter til valget

	Udgifter excl. løn	Løn til embeds- mænd	Evt. diæter	I alt
Seniorrådsvalg - som fremmødevalg	508.360	321.112	43.200	872.672
Inden valget	385.360	80.512		
Nye stemmebokse				
24 Almindelig	144.000			
24 Handicap	144.000			
Opstilling		8.640		
Kontorartikler mm.	3.000	1.332		
Stemmesedler				
Opsætning og trykning	10.000			
Materialer til valgsteder				
Opsætning, tryk m.m.		1.850		
Brevstemmer				
Ekstra arbejde i borgerservice		11.100		
Valgsbestyrelse				
2 møder (forplejning + embedsmænd)	420	1.040		
Udsende valgkort				
KMD valglister + valgkort	7.000			
KMD (licens og driftsafg.)	29.000			
Porto	47.940			
Valgsstyrere				
Registrering m.m.		5.550		
Procedurer				
Optællingsprocedure, afstemningsbøger, valgprogram m.m.		22.200		
Introduktion for valgstyrere og embedsmænd		28.800		
Valget	123.000	240.600	43.200	
24 Valgsteder				
48 Ekstra embedsmænd		208.800		
Forplejning á 500 kr.	48.000			
Lokaleleje	75.000			
Evt. diæter (ikke lovhjæmmel)			43.200	
Optælling		21.600		
Indberetning, afstemning m.m.		3.000		
Fragt af stemmesedler		7.200		

